

Rendhagyó könyvbemutató és „Kálvin-maraton”

Rendhagyó könyvbemutató színhelye volt 2014. december 9-én a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet díszterme. Dr. Buzogány Dezső, az egyháztörténet professzora négyévi megfeszített munkájának eredményét, Kálvin főművének, az *Institutió*nak új fordítását¹ vehette kézbe minden érdeklődő. A genfi zoltárok, amelyeket az ifjúság kórusa Benkőné Zonda Tímea teológiai tanár vezényletével szólaltatott meg, az eseményhez illő és méltó légkört teremtettek. Dr. Rezi Elek, az intézet rektora köszöntötte az egybegyűlteket, majd dr. Visky S. Béla mutatta be a reformáció e máig meghatározó, új magyar nyelvi köntösbe öltöztetett művét.

Dr. Buzogány Dezső

Dr. Visky S. Béla könyvbemutatójának első része az eddigi magyar kiadásokat tekintette át. Közismert, hogy Kálvin e művének első változata 1536-ban jelent meg, és szerzője több mint két évtizeden keresztül bővítette és csiszolta munkáját, mígnem 1559-ben megjelentette a tulajdonképpeni főművet. Mind ez ideig két-két magyar fordításunk volt mind a kis, mind a nagy *Institutió*ból. Ez utóbbit fordította és jelentette meg Szenczi Molnár Albert 1624-ben Hannauban. Ennek következő fordítására Kálvin születésének négyszázadik évfordulója alkalmából került sor 1909-ben, Czeglédi Sándor és Rábold Gusztáv tolmácsolásában, *A keresztyén vallás rendszere* címmel. Az úgynevezett kis *Institutio* első magyar fordítás Nagy Károly a kolozsvári teológiai tanár nevéhez fűződik (1903), majd 1936-ban ugyanennek újabb magyar fordítását tette közcincsé Victor János, a budapesti teológia tanára.

Buzogány Dezső a Magyarországi Református Egyház Zsinat, illetve a Kálvin-bizottság felkérésére végezte el a fordítás munkáját. Hogy ennek szentelhesse idejét, és a rábízott feladatot kellő igényességgel teljesíthesse, lemondott dékáni megbízatásáról. Egyik interjúban így nyilatkozott fordítói munkájáról:

„Arra törekedtem, hogy közérthető legyenek. A korábbi fordítások némelyikével az volt a gond, hogy szinte tükörfordításokat voltak. A többszörösen összetett latin mondatokat alárendelt magyar mondatokká változtatták. A magyar nyelv

¹ Kálvin János: *Institutio Christianae Religionis. A keresztyén vallás rendszere 1559.* I–II. Fordította Buzogány Dezső. Református Egyházi Könyvtár. Új folyam 7/1–2. Sorozatszerkesztő Bogárdi Szabó István. Lektorálta Bogárdi Szabó István. Kiadja a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest 2014. 1383 old.

azonban nem igazán szereti az alárendelést, így én inkább mellérendelő mondatokat alkottam belőlük. A hosszú körmondatokat darabokra szabtam. A korábbi fordítási változatok hűségesen ragaszkodtak az igeidők sematikus fordítási módjához, ettől nehézkesen archaikussá vált a szöveg, így ezzel is csínján bántam. A latin gyakran használja a visszaható igeragozást, a magyar ezzel sincs barátságban. Voltak tehát apró technikai fogások, amelyek mind azt szolgálták, hogy a szöveg minél egyszerűbb, érthetőbb legyen magyarul. A célunk az volt, hogy inkább Kálvin gondolatait adjuk át pontosan, mint magát a kálvini szöveget.”

Bogárdi Szabó István, a fordítás szaklektora így nyilatkozott az új *Institutióról*:

„Buzogány Dezső munkája saját alkotás filológiai pontossága, alapossága, eredeti megoldásai, sajátos stíluskészlete okán. Mivel Kálvin esetében bonyolult teológiai szövegekről van szó, a megítélésnél mindenképpen döntő jelentőségű, hogy az egész mű koherens egészet alkosson, érthető és gördülékeny legyen. Ennek megvalósítása csak a latin szöveg teljes körű fordításával volt lehetséges.”

A fordító a közel fél évezredes magyar protestáns egyháztörténelmünk harmadik nagy *Institutiójával* ajándékozta meg anyaszentegyházunkat. Illesse ezért elismerés és köszönet őt! A könyvbemutató első felvonása azzal az áldással zárult, amelyet Szenczi Molnár Albert írt Bethlen Gábor fejedelemnek az általa lefordított *Institutio* ajánlásába, s amely ez alkalommal Buzogány Dezső fordítóhoz szólt:

„Áldgya meg az mindenható Isten Felségedet mindenféle javaival, és tartsa meg sok ideig jó egészségben, békességben és bódog állapotban, szent fiáért az Úr Jézus Krisztusért, az ő áldott szent Nevének dicsőségére, az egész Keresztyénységnek javára, az mi Nemzettségünknek állandó öröme és a mi Keresztyéni igaz Religión való anya Sz. Egyházainknak épületekre. Ámen.”

Dr. Visky S. Béla

E könyvbemutató sajátosságát annak némileg meglepő, második felvonása nyomatékosította. A bemutatót követően ugyanis annak a merész elképzelésnek a megvalósítására vállalkoztunk, hogy végigolvassuk közösen a teljes új fordítású *Institutiót*, egymást a hangos olvasásban váltogatva, diákok és tanárok, sőt azok családtagjai, valamint más érdeklődők részvételével. A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Imaköz Termében megszakítás nélkül, éjjel-nappal tartó Kálvin-maraton, amely kerek hetvenórás felolvasást vett igénybe, különös alkalmat jelentett minden résztvevő számára: a hitben és ismeretben egyaránt építő közösségi élmény felejtethetlen tapasztalatát.

A december 9-én, kedd este 9 órakor kezdődő felolvasás péntek délután 6 óra körül közeledett a végcélhoz. Az utolsó oldalakat ismét a díszteremben olvasták fel a résztvevők, s a záróbekezdés a fordító ajkáról hangzott el. E rendkívüli, maratoni együttléte dr. Buzogány Emese hálaadó imája és szeretetvendégség zárta.

Visky S. Béla

KÁLVIN-MARATON

Vegyél részt a Guinness-rekordok könyvébe illő,
még soha nem volt vállalkozásban!

MIBEN?

Hangos szóval felolvassuk a teljes új fordítású *Institutiót*, az első mondattól az utolsóig, $4 \times 24 = 96$ óra alatt – ha te is úgy akarod.

MIKOR? HOL?

Startolunk a keddi esti könyvbemutató után, f. év dec. 9-én, 20 órakor az IMAKÖZBEN.

MIÉRT?

Jó alkalom ez az adventi elcsendesedésre és a teológus-szolidaritás megerősítésére a közös éjjel-nappali olvasás élményében.

BIZTOS?

Ha minden teológus részán napi két órát, akkor folyamatosan leszünk legalább öten.

MIVEL?

Mivel akarjuk. Ezenkívül ajándék kávéval és teával!

HOGYAN?

Iratkozz fel a mellékelt listára!

